

УДК 378.016:616.5'97

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ “ДЕРМАТОЛОГІЯ. ВЕНЕРОЛОГІЯ” СТУДЕНТАМ СПЕЦІАЛЬНОСТІ “ПЕДІАТРІЯ”

Л. О. Гулей, О. І. Денисенко

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

PECULIARITIES OF TEACHING THE SUBJECT “DERMATOLOGY. VENEROLOGY” TO STUDENTS AT THE SPECIALITY “PEDIATRY”

L. O. Hulei, O. I. Denysenko

Bukovyna State Medical University, Chernivtsi

У статті висвітлено проблемні аспекти викладання дисципліни “Дерматологія. Венерологія” студентам спеціальності “Педіатрія”, зумовлені патоморфозом клінічних проявів дерматозів у пацієнтів дитячого віку, збільшенням кількості атипичних та ускладнених форм дерматозів, почастищенням випадків системних захворювань шкіри у дітей, які переважно зустрічаються у дорослого контингенту хворих. У зв'язку з цим підвищуються вимоги щодо рівня викладання теоретичного матеріалу дисципліни, зокрема розширення фотоілюстративного наповнення лекційного матеріалу, а також вимог щодо практичної підготовки студентів, зокрема з методів лабораторного обстеження хворих, застосування сучасних методів та засобів лікування з урахуванням вікових аспектів пацієнтів. Також при підготовці майбутніх фахівців спеціальності “Педіатрія” суттєве значення приділяється виховному процесу, зокрема етико-деонтологічним аспектам, які мають особливо важливе значення у педіатричній практиці.

Problem aspects of teaching the subject “Dermatology. Venerology” to students at the speciality “Pediatry”, stipulated by pathomorphism of dermatosis clinical manifestations in patients of children's age, with an increase of dermatosis quantity of atypical and complicated forms, cases occurrence of the skin systemic diseases in children, prevailing in adult patients have been elucidated in the paper. In this connection the requirements are raising concerning the teaching level of the subject theoretical material, specifically providing a larger quantity of photoillustrative teaching material based on lectures, as well as the requirements concerning the practical training of students, in particular the laboratory methods of patients' examination, application of up-to-date methods and ways of treatment with the consideration of age aspects of patients. A significant importance is also paid to the educational process, specifically, etiquette-deontological aspects which are of a particular importance in pediatric practice during the training of future specialists in “Pediatry”.

Вступ. У сучасних умовах реформування медичної освіти з метою надати кожному громадянину України сучасну медичну допомогу особливо важливого значення має підвищення рівня підготовки медичних фахівців, спрямованої на здобуття студентами медичної освіти світового рівня та підготовки конкурентоспроможних медичних фахівців з можливістю вибору ними місця роботи в будь-якій країні [6].

Реформування вищої медичної освіти на засадах Болонської декларації в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу передбачає висококваліфіковану підготовку медичних фахівців з використанням інноваційних технологій та чітким урахуванням спеціалізації майбутніх лікарів [4, 5]. На додипломному етапі навчання студентів, у т. ч. спеціальності “Педіатрія”, викладачі вищих медичних навчальних закладів повинні забезпечити засвоєння

студентами теоретичних знань, а також досконале оволодіння практичними навичками і вміннями, необхідними в майбутній діяльності лікаря, а також прищеплювати відчуття відповідальності та обов'язку до постійного підвищення професійного рівня відповідно до модернізації сучасних технологій у медицині [1].

Основна частина. Викладання дисципліни “Дерматологія. Венерологія” студентам спеціальності “Педіатрія” на кафедрі дерматовенерології Буковинського державного медичного університету (БДМУ) проводиться згідно з галузевою навчальною програмою з дисципліни та освітньо-кваліфікаційними вимогами щодо підготовки майбутніх фахівців з урахуванням набутого досвіду викладання дерматовенерології в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу. В умовах сучасного патоморфозу клінічних проявів дерматозів, у тому числі й у пацієнтів дитячого віку, зі збільшенням кількості атипичних та ускладнених форм дерматозів,

© Л. О. Гулей, О. І. Денисенко

почастішанням випадків системних та інших захворювань шкіри у дітей, які переважно зустрічаються у дорослого контингенту хворих, зростає роль лекційної форми навчального процесу [3]. У цьому аспекті важливе значення має ефективне використання фотоілюстративного матеріалу з використанням у процесі викладання лекцій значної кількості тематичних фотоілюстрацій, особливо атипових та рідкісних дерматозів у дітей, які не завжди можливо продемонструвати студентам під час проведення практичних занять на клінічній базі [7].

Під час проведення практичних занять з дисципліни “Дерматологія. Венерологія” зі студентами спеціальності “Педіатрія” набуті базові теоретичні знання з дерматовенерології (отримані під час лекцій та під час самостійної позааудиторної роботи) закріплюються опануванням практичних навичок із навчальних тем модуля “Дерматовенерологія”, що передбачені галузевою та навчальною програмами з дисципліни. При цьому особлива увага приділяється розвитку клінічного мислення студентів під час клінічних розборів хворих та вирішення клінічних ситуаційних задач, що підкріплюється відпрацюванням практичних навичок з обстеження пацієнтів на шкірні захворювання із застосуванням спеціальних дерматологічних методів обстеження. Вивчення та закріплення опанування практичними навичками з обстеження та лікування хворих дерматовенерологічного профілю відбувається під час навчальних тем: “Набуття навичок з описання ураженої шкіри та слизових оболонок”, “Курація дерматовенерологічних хворих”, “Написання та захист навчальної історії хвороби” та інших.

При цьому студентам спеціальності “Педіатрія” під час проведення практичних занять із дисципліни “Дерматологія. Венерологія” наголошують на тому, що огляд шкірних покривів дітей повинен проводитися в присутності батьків, а всю необхідну інформацію щодо анамнезу захворювання і скарг дітей грудного віку та раннього дитячого віку надають батьки. Особливо наголошується на вмінні правильно провести огляд шкірних покривів та видимих слизових оболонок (адже будова дитячої шкіри має свої особливості), здійснити огляд елементів шкірної висипки при боковому освітленні, провести її пальпацію, зішкрібання тощо, а також призначити додаткові лабораторні методи обстеження, що сприяє правильній постановці діагнозу та своєчасно розпочатому лікуванню. Важливе значення має також, у разі необхідності, направлення хворої дитини до суміжних фахівців з метою виявлення супутньої соматичної патології –

можливої причини хронізації чи більш тяжкого клінічного перебігу захворювань шкіри, про що у доступній формі слід поінформувати батьків хворої дитини. При розгляді питань системного та місцевого лікування дерматозів особлива увага акцентується на урахуванні вікових аспектів пацієнтів при застосуванні методів і засобів лікування шкірних та венеричних захворювань. При цьому враховується, що здатність студентів виконати опановані практичні навички через віддалений час можлива лише при неодноразовому відпрацюванні маніпуляції протягом вивчення дисципліни у навчальному закладі.

Слід також зазначити, що при обстеженні хворої дитини та спілкуванні з її батьками та родичами надзвичайно важливу роль має виважений етико-деонтологічний підхід лікаря-педіатра. Зважаючи на це, викладачі кафедри дерматовенерології БДМУ особливу увагу приділяють аспектам виховного процесу зі студентською молоддю [2], зокрема диференційованій психотерапевтичній тактиці при різних дерматовенерологічних нозологіях.

Підвищенню рівня засвоєння знань з дисципліни “Дерматологія. Венерологія” студентами спеціальності “Педіатрія” сприяє також самостійна позааудиторна робота, зокрема ознайомлення з навчально-методичними та навчально-наочними матеріалами з дисципліни, у тому числі – тематичними фотоілюстраціями, розміщеними викладачами кафедри дерматовенерології на сервері дистанційного навчання БДМУ в системі Moodle.

Удосконалення вивчення теоретичної та практичної частини дисципліни “Дерматологія. Венерологія” студентами спеціальності “Педіатрія” здійснюється також під час демонстрації та клінічних розборів пацієнтів на засіданнях студентського наукового гуртка, підготовки тематичних рефератів, які заслуховують на практичних заняттях у групах, а також під час залучення до проведення наукових досліджень, участі в наукових конференціях тощо.

З метою оцінки знань студентів спеціальності “Педіатрія” з дисципліни “Дерматологія. Венерологія” на кафедрі дерматовенерології БДМУ створено пакети тестових завдань та клінічних ситуаційних задач із використанням фотоілюстративного матеріалу, які включають найбільш часті та проблемні дерматози в практиці майбутнього лікаря-педіатра. Заключна оцінка теоретичних знань і практичних вмінь з дерматовенерології студентів спеціальності “Педіатрія” проводиться під час підсумкового модульного контролю з дисципліни “Дерматологія. Венерологія”, результати якого щорічно аналізуються

з метою оптимізації навчального процесу зі студентами спеціальності “Педіатрія”.

Безперечними умовами підвищення рівня додипломної теоретичної та практичної підготовки є створення позитивної мотивації у студентів спеціальності “Педіатрія” щодо вивчення дерматовенерології, а також формування у майбутніх лікарів усвідомлення щодо необхідності подальшої самостійної навчально-пізнавальної діяльності з метою розширення та удосконалення своїх професійних знань та вмінь.

Література

1. Алексєєнко Р. В. Формування професійних вмінь у майбутніх лікарів як педагогічна проблема / Р. В. Алексєєнко // Медична освіта. – 2012. – № 3 (додаток). – С. 14–16.

2. Аспекти виховного процесу зі студентською молоддю під час викладання дерматовенерології / О. І. Денисенко, М. П. Перепічка, М. Ю. Гаєвська [та ін.] // Актуальні питання вищої медичної та фармацевтичної освіти: досвід проблеми, інновації та сучасні технології: матеріали навчально-методичної конференції, 18 квітня 2012 року. – Чернівці, 2012. – С. 32–33.

3. Гармаш Л. Л. Лекція на сучасному етапі вивчення дерматології та венерології / Л. Л. Гармаш С. А. Бондар, С. К. Псюк // Тези доповідей навчально-методичної конференції Вінницького національного медичного університету, 7 квітня 2011 року. – Вінниця, 2011. – 110 с.

4. Досвід оптимізації навчання на очному циклі інтернатури з педіатрії / Т. В. Сорокман, С. В. Сокольник, Н. О. Попелюк [та ін.] // Медична освіта. – 2012. – № 3 (додаток). – С. 168–169.

Висновок. При викладанні дисципліни “Дерматологія. Венерологія” студентам спеціальності “Педіатрія” слід урахувувати сучасні тенденції щодо патоморфозу клінічних проявів дерматозів, зокрема особливості сучасного перебігу, лікування та профілактики дерматовенерологічних нозологій в осіб дитячого віку, ширше застосовувати сучасні інноваційні технології навчання, зокрема можливості дистанційних форм навчального процесу, що в цілому забезпечить підготовку високваліфікованих медичних фахівців у сучасних умовах реформування медичної освіти та практичної охорони здоров’я.

5. Інноваційні технології практичної підготовки лікаря в системі безперервної професійної освіти / В. М. Ждан, І. М. Скрипник, Г. М. Давиденко, Т. В. Шарбенко // Медична освіта. – 2012. – № 3 (додаток). – С. 60–62.

6. Листовський В. Д. Болонський процес – перспективи та завдання / В. Д. Листовський, О. О. Кравець // Наука та освіта. – 2010. – № 1. – С. 134–135.

7. Оптимізація викладання “Дерматовенерології” в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу шляхом ефективного використання фотоілюстрованих наочних засобів / О. І. Денисенко, М. П. Перепічка, М. Ю. Гаєвська [та ін.] // Впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у ВМ(Ф)НЗ України: результати, проблеми та перспективи: матеріали Всеукр. навч.-наук. конф. з міжнар. участю, 20–21 травня 2010 р., м. Тернопіль. – Тернопіль: ТДМУ, 2010. – С. 155–156.

Отримано 26.02.14